

Sivistysvaliokunta
siv@eduskunta.fi

AMKEN lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle EUn tekoälyasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi (SiV HE 462025 vp)

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki mm. suurriskisten tekoälyjärjestelmien valvonnasta. Ehdotettua lakia sovellettaisiin EU:n tekoälyasetusta täydentävästi, jolloin toimivaltaisille markkinavalvontaviranomaisille annettaisiin keskeinen rooli käytännön työssä. Liikenne- ja viestintävirasto nimettäisiin toimimaan keskitettynä yhteyspisteenä.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry tarkastelee esitystä ammatillisen koulutuksen järjestäjien näkökulmasta.

Vaikutusten arviointi

Komission vaikutustenarvioinnin perusteella tekoälyasetuksella vahvistetaan oikeusvarmuutta, ihmisten luottamusta tekoälyyn ja tekoälyjärjestelmien rajat ylittävää liikkumista. Se ehkäisee myös jäsenvaltioiden ryhtymistä sellaisiin toimiin, jotka johtaisivat sisämarkkinoiden pirstaloitumiseen.

Asetuksen myötä usealle eri viranomaiselle on tulossa uusia valvontatehtäviä. Asianomaisilta viranomaisilta on pyydetty valmistelun aikana arvioita siitä, mihin ja missä määrin asetuksesta johtuvien valvontatehtävien katsotaan vaativan resursseja.

Viranomaisilta saadut arviot ovat kuitenkin olleet alustavia ja niihin on liittynyt merkittäviä epävarmuuksia muun muassa asetuksen toimeenpanon aikaisesta vaiheesta johtuen. Epävarmuutta liittyy esimerkiksi olennaisesti siihen, paljonko asetuksen soveltamisalaan kuuluvilla eri aloilla voidaan tulevaisuudessa ennakoita tekoälyjärjestelmiä kehitettävän tai käytettävän.

AMKE ehdottaa, että opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa omalla hallinnonalallaan vaikutusarvioinnin.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien on pystyttävä rakentamaan toimintaansa arvioinnin pohjalle. Tämä auttaa järjestäjiä tunnistamaan henkilöstöltä edellytettävää osaamista.

Muut kommentit hallituksen esityksestä

Mikäli koulutuksen järjestäjille syntyy merkittäviä hallinnollisia lisätehtäviä asetuksen johdosta, tulee nämä huomioida ammatillisen koulutuksen rahoituksessa.

AMKE kannattaa ehdotusta siitä, että laissa nimettäisiin kansalliset toimivaltaiset viranomaiset esityksen luvun 4.1.2 mukaisesti. Myös Liikenne- ja viestintäviraston nimeäminen yhteyspisteeksi ja koordinoimaan valvontaa lienee perusteltua.

Käsitteet ”suuririskiset koulutuksen järjestelmät” ja ”tekoäly” pitäisi määritellä tarkemmin. Koulutuksen järjestäjät toivovat myös ohjeistusta siitä, milloin tekoälyn käyttö on hyväksyttyä.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Peter Pahlman
asiantuntija

Lisätiedot: asiantuntija Peter Pahlman, 040 015 1324, peter.pahlman@amke.fi